

mere omfattende både for at forbedre projekternes udformning og som en del af grundlaget for udmåling af erstatning.

I Socialdemokratiet ser vi frem til resultatet af ministerens udvalgsarbejde, hvorefter vi vil tage stilling til behovet for eventuel ny lovgivning.

Med disse bemærkninger skal jeg afvise beslutningsforslag nr. B 143 og B 141 – som jo er endnu mere konkret med hensyn til, hvad der skal ske af ændringer. Vi vil altså gerne se tingene i en helhed.

Brian Mikkelsen (KF):

Når man diskuterer ekspropriation, hvilket vi synes er væsentligt, tager vi fra konservativ side altid udgangspunkt i borgernes situation. Det er derfor, vi fra konservativ side synes, at det er nødvendigt, at man tager denne her debat løbende.

Vi er medforslagsstillere til beslutningsforslag nr. B 143, fordi det er et område, hvor borgerne efter vores opfattelse sidder tilbage med et dårligere udgangspunkt end det, man havde før i tiden. Vi mener ikke, at det her område i tilstrækkelig grad er dækket af den gældende lovgivning, og det er der altså behov for at der bliver rettet op på.

Det må jo være fundamentet i et retssamfund, at borgeren kan føle sig sikker på sin egen ejendom. Derfor må man også i så stor udstrækning som overhovedet muligt sikre, at offentlige anlægsarbejder ikke kommer til at medføre, at værdien af borgeres bolig bliver forringet. Det må være fundamentalt, at hvis det offentlige går ind og laver noget arbejde, så må det ikke nedsætte en ejendoms værdi, uden at der bliver kompenseret.

Det betyder, at vi fra konservativ side heller ikke kan acceptere, at en borger oplever – hvis man f.eks. har anlagt en vej ved siden af eller et anlæg – at hans ejendom er blevet usælgelig. Det, der tidligere var en ejendom for familien – vel også en investering – og et hjem, kan udvikle sig til at være en økonomisk klods om benet. Det kan i nogle tilfælde også godt virke tilfældigt, hvem det går ud over, om man kommer til at betale, eller om man er god til at lobbye nogle interesser igennem.

Sådan utryghed hører ikke hjemme i et moderne samfund som det danske. Man må tage udgangspunkt i, at hvis man bliver krænket af det offentlige, så skal man selvfølgelig også kompenseres på en tilfredsstillende måde. Og det gør man altså ikke i dag – det har vi set flere

eksempler på – for med til vurderingen af en ejendoms værdi hører naturligvis adgangen til den, at man kan komme til og fra ejendommen. Det er jo ikke bare det, at der føres en motorvej igennem haven – det bliver man jo kompenseret for – men det, at man kan komme til og fra sit eget hus, må og skal også være ukrænkeligt. Der skal altså gælde de samme regler her. Der skal sikres både fornøden og god adgang til ejendommen, og ifald det ikke kan lade sig gøre, så skal ejeren selvfølgelig kompenseres på en fuldt ud tilfredsstillende måde.

Når det gælder beslutningsforslag nr. B 141, så er vi generelt positive over for forslaget. Som udgangspunkt har vi jo, at vi altid, altid vil være på borgernes side i den situation, som de ikke selv har bragt sig i – det skal man jo huske. Det er staten, det er samfundet, der har bragt borgerne i denne situation.

Men jeg vil også godt sige, at vi er tilfredse med, at trafikministeren har nedsat et udvalg, der skal kigge på principperne inden for dette område. Det kvitterer vi for, og vi håber da på, at man kan blive færdig med udvalgsarbejdet lidt hurtigere, end det er skitseret.

Vi vil fra konservativ side gå meget langt for at forsvare grundlovens bestemmelser om den private ejendomsret, for det er jo netop en af de vigtigste ting i det danske retssamfund, at man har ret til at have sin egen bolig, uden at den kan blive taget fra én, og hvis det sker, så skal man selvfølgelig kompenseres på en forsvarlig måde.

Men vi vil også godt sige, at af de gældende regler for ekspropriation fremgår det jo meget klart, at der skal gives fuldstændig erstatning, og det skal selvfølgelig også efterleves i praksis. Vi mener egentlig, at lovgivningen i den nuværende udformning allerede i rimeligt omfang dækker dette behov.

Hvad angår retten til bistand fra advokater, revisorer osv. er vi selvfølgelig enige i, at ejerne skal have en ordentlig økonomisk kompensation for sagkyndig bistand, men samtidig må vi selvfølgelig også præcisere, at disse udgifter skal være rimelige. Vi mener også, at man med § 29 i loven om fremgangsmåden ved ekspropriation allerede dækker det behov på en tilfredsstillende måde. Det står ret klart, ret eksplicit, at udgifterne skal dækkes på en forsvarlig måde.

Hvad angår nedsættelse af sagsbehandlingstiden i forbindelse med disse her sager er vi meget positive over for ideen. Der er jo ikke noget værre, end at man skal gå rundt i utryg-